

Ondergrondse woelmuis. Foto Herman de Jongh

Kleine hoefijzerneusvleermuis Foto Pim Lemmers

RODE LIJST 2020

Zoogdieren in het rood

Nadat de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare zoogdieren in Nederland in 1994 voor het eerst uitkwam, wordt de Rode Lijst komend jaar voor de tweede keer geactualiseerd. Het is spannend of er wijzigingen zullen zijn ten opzichte van de Rode Lijsten van 1994 en 2006. Een kijkje in de keuken van een Zoogdierverseniging-project.

TEKST JASJA DEKKER EN ELLEN VAN NORREN

De eerste keer dat de Rode Lijst werd vastgesteld stond 40% van de inheemse zoogdiersoorten op de lijst. De Rode Lijst werd in 2006 voor het eerst herzien, ook toen stond 40% van de soorten op de lijst (22 van de 56 beschouwde soorten). Vier soorten kwamen niet meer in aanmerking, te weten: franjestaart, gewone grootovleermuis, damhart en gewone zeehond. Opvallend waren zes nieuwe soorten, waaronder soorten waarvan aangenomen werd dat ze redelijk algemeen waren zoals laatvlieger en wezel. Dit is een duidelijk voorbeeld van de signaalfunctie die Rode Lijsten hebben.

Het actualiseren van de Rode Lijst gaat als volgt. De Zoogdierverseniging stelt een basisrapport op, waarin soorten worden beoordeeld aan de hand van twee criteria: zeldzaamheid en trend. De minister kan dit advies overnemen bij het vaststellen van de Rode Lijst. Een belangrijke verandering met de vorige twee basisrapporten is dat de Rode Lijsten op basis van beschikbare gegevens opgesteld gaan worden, en minder op basis van *expert judgement*. De trend moet worden berekend ten opzichte van 1950, een periode waarin minder gegevens voorhanden waren dan tegenwoordig, terwijl de soort mogelijk wel talrijker voorkwam. Een andere uitdaging is dat alleen voortplantende individuen meetellen. Uit de losse waarnemingen moeten dus de voortplantende individuen

worden gefilterd. En dan zijn er nog de gaten in kennis. Waar mogelijk worden deze gevuld door het toepassen van nieuw ontwikkelde statistische methodes, in samenwerking met het CBS. Naast de Nederlandse Rode Lijst wordt er ook een Rode Lijst opgesteld volgens de internationale criteria van de IUCN. Interessant voor Nederland is dat de trend wordt bepaald voor de laatste tien jaar. Veranderingen op de korte termijn kunnen bij de trend ten opzichte van 1950 wegvallen. Daarom is het belangrijk dat er met beide methoden wordt gewerkt. Als er iedere tien jaar een lichte daling is, kun je toch na enkele decennia de populatie kwijt zijn zonder dat er ooit een alarmbel is afgegaan.

Doe mee aan de Rode lijst! Stuur je mooiste foto in voor de Rode Lijst-fotowedstrijd. Ook hebben leden van de Zoogdierverseniging meegewerkt aan de Rode Lijst door (o.a. historische) waarnemingen door te geven en lezen werkgroepen van de Zoogdierverseniging mee met de teksten van het basisrapport van de Rode lijst. Op de Zoogdierdag 2020 volgt meer informatie.

JASJA DEKKER is dierecoloog met een specifieke focus in onderzoek aan wilde zoogdieren.
ELLEN VAN NORREN leidt het Rode Lijst-project binnen de Zoogdierverseniging.

